

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení programu Copernicus a o zrušení nařízení (EU) č. 911/2010

COM(2013) 312 final – 2013/0164 (COD)

(2014/C 67/17)

Zpravodaj: **pan IOZIA**

Dne 1. července 2013 se Evropský parlament a dne 6. září 2013 Rada, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení programu Copernicus a o zrušení nařízení (EU) č. 911/2010

COM(2013) 312 final – 2013/0164 (COD).

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 2. října 2013.

Na 493. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. října 2013 (jednání dne 16. října), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 144 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 3 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení programu Copernicus a o zrušení nařízení (EU) č. 911/2010, i když je zřejmě předkládán s ročním zpožděním oproti optimálnímu harmonogramu programu, který byl vymezen v roce 2011.

1.2 EHSV je potěšen zejména tím, že členské státy a Evropský parlament vyslyšely jeho pevný postoj ve prospěch zahrnutí programu GMES (Globální monitoring životního prostředí a bezpečnosti), jenž nyní dostal název Copernicus, do víceletého finančního rámce. Díky tomu bude možné program skutečně realizovat navzdory tomu, že bylo nutné seškrtnat původní propočty o celé 2 miliardy eur, což je snížení, které by mohlo ohrozit celý program. Komise touto radikální změnou svého vlastního přesvědčení projevila pružnost.

1.3 EHSV opakuje, že plně a rozhodně podporuje vesmírné programy Evropské unie. Galileo a Copernicus jsou stěžejní programy v rámci projektu Horizont 2020, jež dokládají schopnost inovovat a technologicky se rozvíjet, umožňují evropskému vesmírnému průmyslu, aby si udržel své prvenství před mezinárodními konkurenty, a přispívají k vytváření příznivých podmínek pro vznik kvalitních pracovních míst souvisejících se znalostmi a výzkumem.

1.4 Vzhledem k tomu, že do vypuštění první družice konstelace Sentinel zbývá jen pár měsíců, EHSV Komisi doporučuje, aby jasně definovala řízení programu Copernicus, které momentálně není příliš patrné. EHSV je toho názoru, že by do procesu řízení vesmírných a meteorologických programů a do celkového

řízení programu měly být jednoznačně zapojeny dva důležité subjekty evropské vesmírné politiky – agentura ESA a organizace Eumetsat. Z bodů odůvodnění Komise to nelze jasně vyvodit. Bude nutné přeformulovat čl. 12 odst. 4 a 5 návrhu nařízení tak, aby byla možnost („může pověřit“) změněna na určitost („pověří“).

1.5 Stejně jako při mnoha předchozích příležitostech EHSV znovu vyjadřuje rozpaky nad využitím aktů v přenesené pravomoci, jež plně nereflektují ustanovení SFEU ohledně možnosti vykonávat přenesenou pravomoc po omezenou dobu a u nepodstatných činností. Tyto akty v přenesené pravomoci budou muset být přesně vymezeny tak, aby poskytly jasný referenční rámec všem zainteresovaným stranám.

1.6 EHSV doporučuje, aby byla podrobněji rozvedena pravidla pro zadávání zakázek, v nichž budou popsány podmínky pro účast podniků na plánovaných činnostech programu Copernicus. V těchto pravidlech budou muset být patřičně zohledněny požadavky malých a středních podniků na základě závazků přijatých v iniciativě „Small Business Act“ a prognóz rozvoje vnitřního trhu uvedených v Aktu o jednotném trhu. Bude nesmírně důležité disponovat jasným a stabilním právním rámcem pro soukromé investice.

1.7 EHSV souhlasí s posouzením hospodářského potenciálu, který může program Copernicus rozvinout, a s jeho souladem s cíli strategie Evropa 2020, a doufá, že bude toto nařízení rychle přijato, aby bylo možné zahájit od ledna 2014 opatření

naplánovaná ve víceletém finančním rámci. Požaduje, aby byly výrazně posíleny činnosti na podporu navazujících služeb programu Copernicus, které jsou v současnosti jasně definovány v cílech, avšak nikoli v nástrojích, jež by měly být do nařízení zahrnuty, přičemž by měly být Komisi svěřeny specifické úkoly.

1.8 EHSV se domnívá, že je nutné zapojit co nejvíce podniků a vytvořit platformu, která umožní skutečné dosažení investic, pracovních míst a rozvoje. Má za to, že pro tento účel musí být údaje volně a bezplatně dostupné všem evropským provozovatelům, a je přesvědčen o tom, že je nutné zahájit jednání se třetími zeměmi, aby byla zavedena zásada naprosté reciprocity s průmysly těchto zemí, jež mají tyto údaje k dispozici. Jestliže tyto dohody nebudou dosaženy, bylo by podle EHSV vhodné zavést pro průmysly těchto zemí systém licencí, který by přístup k údajům programu Copernicus omezil na ty nejzákladnější. Volný přístup by měl být zaručen všem rozvojovým zemím a zemím, jež se nacházejí v mimořádné situaci.

1.9 Vzhledem ke značným finančním investicím a citlivosti údajů EHSV souhlasí s tím, že by se Evropská unie měla stát vlastníkem tohoto systému. Poukazuje na to, že návrh nařízení nespécifikuje okolnosti, náklady a budoucí úkoly při správě tohoto vlastnictví a při jeho převodu. Uvítal by větší objasnění této otázky.

1.10 EHSV všem evropským institucím (obzvláště Evropskému parlamentu, jemuž zbývá již jen několik zasedání, než bude před příštími volbami rozpuštěn) důrazně doporučuje, aby toto nařízení rychle schválily, přijaly navrhovaná vylepšení a umožnily pokračování programu Copernicus. Jestliže toto nařízení nebude včas schváleno, hrozí reálné nebezpečí, že tento program přijde o vyčleněné prostředky.

2. Úvod

2.1 Toto nařízení stanoví vhodný právní rámec pro řízení a financování Evropského programu pozorování Země GMES v nové fázi jeho provádění od roku 2014. Za tímto účelem ruší nařízení (EU) č. 911/2010, jímž byl tento program zaveden a které platí do konce roku 2013.

2.2 Tímto nařízením dochází rovněž k oficiálnímu přejmenování programu GMES na program Copernicus.

2.3 S ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, zejména na článek 189, se návrh nového nařízení Evropského parlamentu a Rady týká těchto aspektů:

1) změna názvu na Copernicus;

2) řízení systému GMES ve fázi jeho provádění s cílem umožnit Komisi přenést určité činnosti na další provozovatele;

3) financování v období 2014–2020.

2.4 Jak je ve sdělení shrnuto, je program Copernicus „rozdělen do šesti služeb: monitorování mořského a pozemního prostředí, atmosféry a změny klimatu, jakož i podpora v oblasti krizového řízení a bezpečnosti. Copernicus využívá údaje z družic a in-situ čidel, jako jsou bóje, balóny nebo vzdušné senzory, k poskytování včasných a spolehlivých informací s přidanou hodnotou a předpovědí pro potřeby například zemědělství a rybolovu, využívání půdy a územního plánování, boje proti lesním požárům, reakce na katastrofy, námořní dopravy nebo sledování znečištění ovzduší. Copernicus také přispívá k hospodářské stabilitě a růstu tím, že podporuje komerční využití (tzv. navazující služby) v mnoha různých odvětvích prostřednictvím plného a otevřeného přístupu k produktům založeným na údajích a informacích získaných pozorováním v rámci tohoto programu. Je jedním z programů strategie Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění a byl s ohledem na svůj přínos pro širokou škálu politik Unie zahrnut do iniciativy v oblasti průmyslové politiky v rámci strategie Evropa 2020.“

2.5 Do vesmírné struktury byly doposud investovány zhruba 3,2 miliardy eur, převážně prostřednictvím Evropské kosmické agentury ESA (více než 60 %) a dále z fondů EU (přibližně 30 %) a prostřednictvím 7. rámcového programu.

2.6 Vzhledem ke vznikajícím nákladům není možné, aby jednotlivé členské státy zajistily financování fáze provádění, která má zahrnovat jak využívání údajů, tak obnovu vesmírné infrastruktury. EU tudíž tímto nařízením přebírá odpovědnost za fázi provádění programu Copernicus/GMES a náklady na její financování ve výši 3 786 milionů eur (v cenách z roku 2011).

2.7 Ve svém sdělení Rozpočet – Evropa 2020 (COM(2011) 500 final ze dne 29. června 2011) Komise navrhla, aby byl program GMES financován mimo víceletý finanční rámec (VFR) na období 2014–2020.

2.8 EHSV se rozhodně staví proti tomuto návrhu Komise na odsunutí financování vývoje a dokončení programu GMES do zvláštního fondu ad hoc⁽¹⁾.

(1) Úř. věst. C 299, 14.10.2012, s. 72.

2.9 Evropský parlament tudíž tento původní návrh na externí financování zamítl usnesením P7_TA(2012)0062 ze dne 16. února 2012. Závěry ze zasedání Evropské rady ze dnů 7.–8. února 2013 o VFR uvádějí, že program by měl být financován z podokruhu 1a finančního rámce a v nařízení o VFR by měla být stanovena maximální výše závazků 3 786 milionů eur (v cenách z roku 2011).

2.10 I vnitrostátní vesmírné agentury si vytvořily vlastní systémy pozorování Země. Komise ve svém sdělení podotýká, že však nemohly najít způsob, jak spolupracovat, pokud jde o financování udržitelných operačních programů v oblasti monitorování životního prostředí. Potřeba, aby tato pozorování pokračovala, je zásadní, s ohledem na rostoucí politický tlak na veřejné orgány, aby přijímaly kvalifikovaná rozhodnutí v oblasti životního prostředí, bezpečnosti a změny klimatu, a na nutnost respektovat mezinárodní dohody.

3. Obecné připomínky

3.1 Vesmírnou strukturu programu Copernicus/GMES vyvíjí od roku 2005 do dnešního dne agentura ESA. Byla samostatně financována částkou ve výši téměř 2 miliard eur a byla podpořena z prostředků EU v rámci tématu „Vesmír“ 7. rámcového programu a další cca miliardou eur na počáteční provozní činnosti, což celkem činí 3, 2 miliardy eur, jež byly nebo mají být do konce roku 2013 vynaloženy.

3.2 V 17. bodu odůvodnění se poukazuje na to, že vzhledem k rozsahu programu by jeho prováděním měly být pověřeny subjekty s vhodnou technickou a odbornou způsobilostí. Některé z těchto subjektů jsou vyjmenovány v následujícím 18. bodě odůvodnění. Pro úspěšnost fáze provádění je tedy nutné, aby byly v dohodách o řízení uzavřených na základě tohoto nařízení zohledněny skutečné kapacity, jež jsou v Evropě v oblasti družic a využívání jejich údajů k dispozici. V 18. bodě odůvodnění byly opomenuty dva důležité subjekty, jež mají plánovací, provozní a řídicí způsobilost v oblasti družic v Evropě – agentura ESA a organizace Eumetsat.

4. Konkrétní připomínky

4.1 V oblasti vesmíru se některé evropské státy sdružily do dvou rozsáhlých organizací – ESA a Eumetsat. Agentura ESA, jejíž roční rozpočet přesahuje 4 miliardy eur a která zaměstnává přibližně 2 250 osob (údaje z roku 2011), vyvinula a spravuje celou řadu environmentálních družic (ERS, Envisat, Cryosat, SMOS, GOCE, SWARM) a vyvinula evropské meteorologické družice Meteosat, Meteosat druhé generace a Met-OP. Tato agentura uchovává a rozesílá také údaje pocházející z celé řady misí, jež uskutečnili ostatní partneři (*third party missions*). Evropská organizace pro využívání meteorologických družic (Eumetsat), která disponuje ročním rozpočtem ve výši zhruba 300 milionů eur a zaměstnává 280 osob (údaje z roku 2011), se konkrétně zabývá zpracováváním a rozesíláním meteorologických údajů.

4.2 Vedle těchto dvou rozsáhlých organizací existují ještě další agentury Evropské unie, jež se podílejí na evropské vesmírné politice (viz tabulka níže) (2).

Agentura	Hlavní činnosti	Rozpočet a počet zaměstnanců (v roce 2007)
Agentura pro evropský GNSS (GSA)	řízení evropských družicových navigačních programů (např. Galileo)	5,4 milionů (2009) – 50 zaměstnanců
Satelitní středisko Evropské unie (EUSC)	podpora EU při analýze družicových snímků	16 milionů (2011) – 100 zaměstnanců
Evropská agentura pro životní prostředí (EEA)	začleňování environmentálních otázek do hospodářských politik	41 milionů (2012) – 220 zaměstnanců
Evropská agentura pro námořní bezpečnost (EMSA)	technická a vědecká pomoc při přípravě právních předpisů EU v oblasti námořní bezpečnosti a znečištění moří	54 milionů (2010) – 200 zaměstnanců
FRONTEX	operativní koordinace členských států pro zabezpečení hranic	22 milionů (+ 13 jako rezerva) – 170 zaměstnanců
Evropská obranná agentura (EDA)	spolupráce v oblasti obranných schopností a zbrojení	31 milionů (2010) – 100 zaměstnanců
Evropská rada pro výzkum (ERV)	součást 7. RP; podpora vědeckého výzkumu a špičkových výsledků v Evropě	32 milionů (2009) – 220 zaměstnanců
Výkonná agentura pro výzkum (REA)	hodnocení a řízení řady programů 7. RP	31 milionů (2009) – 349 zaměstnanců

4.3 Výše uvedená čísla udávají operativní kapacitu agentur Evropské unie, agentury ESA a organizace Eumetsat v oblasti družic. Ve vztahu k požadavkům programu by Komise měla zohlednit veškeré dostupné zdroje a odborné kapacity.

4.4 V 18. bodě odůvodnění nejsou agentura ESA ani organizace Eumetsat výslovně uvedeny mezi subjekty, které budou program Copernicus provádět. S ohledem na článek 11 je nezbytné je sem zahrnout.

4.5 Bude nutné přeformulovat čl. 12 odst. 4 a 5 návrhu nařízení tak, aby byla možná („může pověřit“) změna na určitost („pověřít“).

(2) Zdroj: PACT European Affairs.

4.6 V čl. 2 odst. 1 písm. b) a odst. 4 písm. b) řadí Komise k hlavním cílům programu Copernicus cíle hospodářského růstu a zaměstnanosti.

4.7 EHSV s tím souhlasí, požaduje však, aby byly pro tento účel stanoveny konkrétní a odpovídající iniciativy. Bude především zapotřebí konkrétních navazujících opatření, jež určí přidanou hodnotu produktivních činností. Informační opatření, opatření na podporu vývoje možných aplikací pro využití údajů z tohoto systému, opatření pro zvýšení povědomí o potenciálu programu Copernicus – to vše jsou zásadní kroky, které je třeba do nařízení zahrnout, přičemž by měly být výslovně uvedeny činnosti, jež bude nutné provést pro dosažení stanovených cílů.

V Bruselu dne 16. října 2013.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE
